

Vysokomýtský Muzejní postilior

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

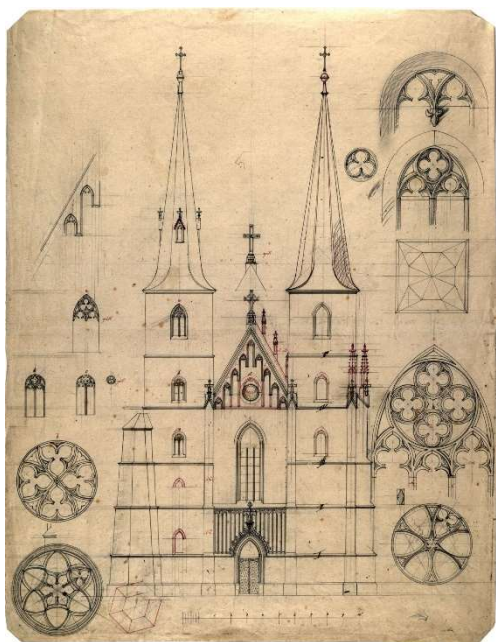
BŘEZEN 2023

VÝSTAVY

NOVÁ VÝSTAVA

Architekt a památkář František Schmoranz st. a rod Schmoranzů ze Slatiňan

Do architektonické podoby Vysokého Mýta zasáhl velkou měrou i architekt a památkář František Schmoranz st., kterého si připomene nová výstava v regionálním muzeu.

Tento významný český architekt 19. století stál nejen u rekonstrukcí některých místních historických pamětihodností, ale realizoval se zde i jako autor novostaveb. Jako památkový konzervátor bývalého Chrudimského kraje působil nejenom ve Vysokém Mýtě, ale v celých východních Čechách. Mnohá města našeho regionu tak nesou jeho rukopis dodnes a připomínají ho tu četné stavby nejen církevního, obytného, úředního a školního charakteru, ale též nemocnice, nebo městské brány.

Výstavu, jejíž textovou část zapůjčilo Regionální muzeum v Chrudimi, doplní množství trojrozměrných předmětů ze sbírek vysokomýtského muzea i ze sbírek dalších institucí. Důraz bude kladen na Schmoranzovo vysokomýtské působení, ale představeno bude i jeho dílo z obecného hlediska. Výstava navíc mapuje i činnost dalších členů jeho uměnímilovného rodu.

Výstava

Architekt a památkář František Schmoranz st. a rod Schmoranzů ze Slatiňan

9. 3. – 23. 4. 2023

Výstavní prostory Šemberova domu

Vernisáž ve čtvrtek 9. března 2023 v 17:00 hodin.

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

POKRAČUJÍCÍ VÝSTAVY

Automobil včera a dnes

V muzeu českého karosářství do 31. 3. 2023

Stálá expozice s pravidelným komentářem

Na sklonku roku 2021 otevřelo Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě stálou expozici s názvem Vysoké Mýto světové.

Expozice je věnována bohaté vysokomýtské historii od založení města až po pohnuté události 20. století. V jednotlivých historických zastaveních je také kladen důraz na to, jak naše město v průběhu věků dokázalo zasáhnout do světových dějin a naopak, jak se světové dějiny dokázaly vepsat do osudů obyvatel města nad řekou Loučnou.

Aby se vysokomýtská veřejnost mohla seznámit s historií svého města, budou vždy jednou v měsíci probíhat komentované prohlídky této

expozice zdarma. Poprvé se tak stane v úterý 28. února.

Komentovaná prohlídka expozice

Vysoké Mýto světové

Komentuje ředitel muzea Jiří Junek

23. března

17: 00 hod.

A. V. Šembery 125

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

AKCE PRO VEŘEJNOST

Už vím proč, dědo! - Jak pracuje zámečník

Další z technických dílen Už vím proč, dědo! zavede tentokrát malé návštěvníky do zámečnické dílny.

Zámečník se nezaměřuje pouze na zámky, jako tomu bylo dříve. V současné době se zabývá zpracováním hutního materiálu všech možných tvarů, jako jsou např. jekly, trubky, tyčoviny, plechy a mnoho dalších. Zručný zámečník musí být všestranný a musí umět pracovat s bruskou, pilou, vrtačkou, pilníky, svářečkou a dalšími nástroji, které mu pomáhají kovový materiál upravovat a přizpůsobit požadavkům zákazníka. Nejčastěji vyrábí ploty, branky, zábradlí, mříže a různé konstrukce. V dalším pokračování

řemeslné dílny“ Už vím, proč dědo“, si ukážeme, jak takový zámečník pracuje. Předvedeme si dovednosti a techniky, které musí ovládat a některé si můžete i sami vyzkoušet např. vrtat, brousit, svářet nebo nýtovat.

**Už vím proč, dědo!
Jak pracuje zámečník
Neděle 26. 3. od 13:30
Šemberův dům**

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Připravujeme na duben

V souvislosti s výstavou Architekt František Schmoranz připravuje muzeum na měsíc duben dvě doprovodné akce

Slavnostní představení knihy

Chrám sv. Vavřince ve Vysokém Mýtě

Před více než dvaceti lety vydalo Okresní muzeum ve Vysokém Mýtě publikaci dvou začínajících historiků o dějinách chrámu sv. Vavřince ve Vysokém Mýtě. Po dvou dekadách se muzeum rozhodlo, že nabídne zájemcům z řad veřejnosti reprint této knihy. Ze začínajících historiků se ovšem za tu dobu stali skutečně fundovaní odborníci Historického ústavu Akademie věd, kteří usoudili, že svůj text musí revidovat, upravit a doplnit. Vznikla tak téměř nová publikace, která důstojným a jedinečným způsobem dopodrobna popisuje vysokomýtskou dominantu – chrám sv. Vavřince.

Termín představení knihy bude upřesněn v dalším Muzejním postilionu.

Ertéočkem za Schmoranzem

Nevšední zážitek - výprava po historických objektech architekta Františka Schmoranze historickým autobusem RTO. Navštívíme Chrudim, Slatiňany a Pardubice.

Termín: neděle 23. 4. 2023

PRO ŠKOLY

Muzeum nabízí celou řadu komentovaných vycházek. Jejich přehled naleznete spolu s dalším v nabídce muzejních vzdělávacích programů na adrese: <https://www.muzeum-myto.cz/cs/program/vzdelavaci-programy>.

Nabízené přednášky pro školy (všechny v délce 40 minut)

Práce archeologa (PhD. David Vích)

Jak se žilo za první republiky (Mgr. Jiří Junek)

Největší z Mýtských – život A.V.Šembery (Mgr. Jiří Junek)

Regionální pověsti (Bc. Soňa Krátká)

Osudy vysokomýtských židovských rodin (Bc. Soňa Krátká)

NOVINKY Z MUZEA

Muzeum uspělo s žádostí o evropskou dotaci na vybudování Technického muzea Pardubického kraje.

Vysokomýtské muzeum se po dlouhá desetiletí potýká s problémem nedostatku výstavních i depozitárních prostor. Velká technika jako jsou autobusy či hasičské stříkačky je dosud umístěna po mnoha pronajatých objektech ve Vysokém Mýtě a okolí.

Proto již v roce 2017 přišel zřizovatel muzea, kterým je Pardubický kraj, s myšlenkou, využít část areálu bývalé zemědělské školy v ulici Kapitána Poplera. Tento objekt je krajským majetkem ve správě Střední školy stavební, přičemž hlavní výukové budovy již několik let neslouží svému účelu a jsou prázdné.

Na samém počátku však bylo zřejmé, že projekt bude po všech stránkách náročný a pokud se nepodaří zajistit vícezdrojové financování, bude jeho realizace pozvolná a dlouhodobá. Když se v roce 2022 objevila možnost přihlásit se o tolik potřebné dotace do nově vyhlášeného titulu Kulturní a kreativní centra v rámci Národního plánu obnovy, nebylo co řešit. Byla zpracována žádost se všemi potřebnými náležitostmi a celý projekt dostal název Technické muzeum Pardubického kraje. V polovině února letošního roku pak přišla z Ministerstva kultury dobrá zpráva, že projekt byl vyhodnocen jako úspěšný a byla mu poskytnuta finanční podpora ve výši 140 milionů korun.

V objektu jsou připravovány jak muzejní depozitáře, tak i expoziční prostory, které budou souhrnně prezentovat technické dědictví Pardubického kraje.

Archeologický výzkum na připravované dálnici D 35

Tolik očekávaná dálnice D 35 se již přiblížila na dohled Vysokému Mýtu. Další etapou výstavby bude úsek Ostrov – Džbánov u Vysokého Mýta.

Tím se dálnice dostala na území okresu Ústí nad Orlicí, kde archeologický dohled zajišťuje v převážné míře vysokomýtské muzeum.

I když z personálních a kapacitních důvodů nemůže Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě realizovat záchranný archeologický výzkum v trase plánované dálnice, podílí se i tak na jeho dílčích krocích.

Muzeum tak například uzavřelo dohodu na provedení záchranného archeologického výzkumu při přeložce plynového potrubí v lokalitě Homole – Janovičky.

V současné době zde probíhá detektorová prospekce. Teprve následující týdny ukáží, zda je dotčené území lokalitou s archeologickými nálezy a jak bude případný záchranný výzkum rozsáhlý.

Stále platí výzva: Hledejte Pionýra!

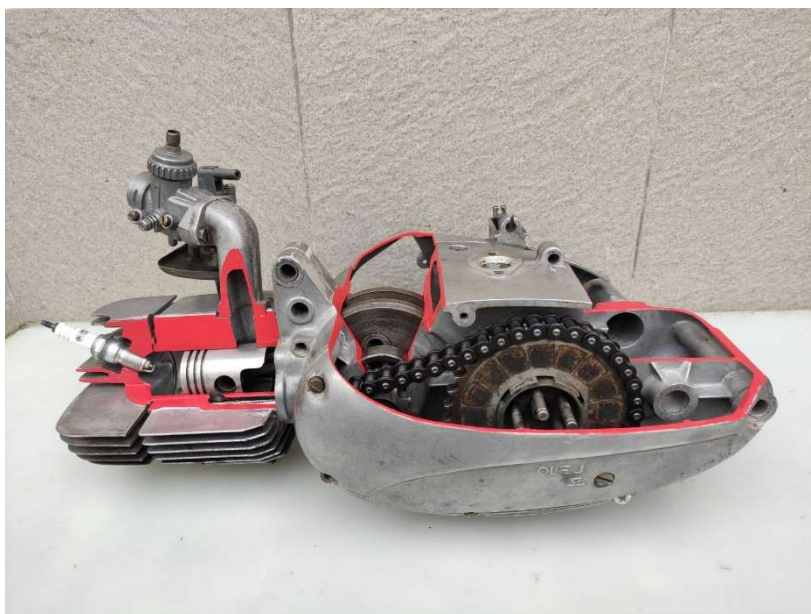
Muzeum se obrací na veřejnost s výzvou, aby zapátrala ve svých rodinných archívech a nejenom v nich.

Pro výstavu o motocyklech typu Jawa Pionýr shání Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě k zapůjčení jakékoliv dobové fotografie, propagační materiály či motocykly. Případný kontakt a doplňující informace na e-mailu: junek@muzeum-myto.cz.

Za pomoc při realizaci Vám budeme velmi vděční!

Výstava s názvem "Pind'our a jeho doba" bude zahájena v Šemberově domě v polovině května letošního roku.

Rozpůlený pionýr

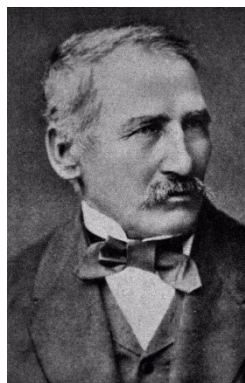
Příprava výstavy Pind'our a jeho doba je v plném proudu. Muzejní mechanik starých strojů vytváří ve své dílně některé názorné exponáty. Jedním z nich je řez motoru motocyklu Jawa 50 Pionýr typ 20. Na dalších zajímavých pohyblivých exponátech pracuje v rámci spolupráce Střední automobilní škola Ústí nad Orlicí. Děkujeme

ČTENÍ PRO DLOUHÉ ZIMNÍ VEČERY

František Schmoranz

Ještě než se 9. března slavnostně otevře výstava Architekt František Schmoranz, pojd'me si v krátkosti přiblížit tuto jedinečnou osobnost našeho regionu.

František Schmoranz se narodil v roce 1814 ve vsi Bělá v okrese Rychnov nad Kněžnou. Po dokončení základního vzdělání odešel do učení ke staviteli šlechtického rodu Auerspergů Benediktu Škvorovi. V letech 1830–1831 pracoval mladý František jako polír na Škvorově stavbě krajského soudu a věznice v Kutné Hoře a zde získal hluboký vztah ke gotice, jež mu byla jako sloh po celý život nejbližší. Po této zkušenosti odešel do Vídně, aby si prohloubil své vzdělání. V roce 1837 se přistěhoval do Slatiňan a s touto obcí spojil zbytek svého života.

V roce 1844 byl jmenován městským stavitelem v Chrudimi a tento post zastával do roku 1871. Mimo to byl asi v roce 1853 jmenován pro Chrudimský kraj konzervátorem stavebních památek a byl tak podřízený Ústřední komisi pro výzkum a zachování památek ve Vídni. Z jeho architektonického díla

zmiňme alespoň kapli zámku Žleby, přestavbu zámku Slatiňany, Larischovu vilu v Pardubicích, kostel sv. Jakuba v Poličce, přestavby kostelů Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi, či kostela sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové nad Labem, dále katedrály sv. Ducha v Hradci Králové a nesmíme zapomenout na rekonstrukce kostela sv. Vavřince a Pražské brány u nás ve Vysokém Mýtě. Portfolio jeho staveb zahrnuje několik set objektů.

František Schmoranz se dožil úctyhodného věku 88 let. Zemřel v roce 1902 ve Slatiňanech, kde je rovněž pochován.

Březnové výročí největšího vysokomýtského rodáka s otazníkem

Každý rok v březnu si připomínáme výročí narození nejvýznamnějšího vysokomýtského rodáka Aloise Vojtěcha Šembery. Tento právník, univerzitní profesor češtiny a literární historik se výrazně zapsal jak do českých dějin 19. století, tak i do dějin Vysokého Mýta. Je považován za otce české dialektologie, ale například i za jednoho z prvních bojovníků proti pravosti rukopisů. Pro své rodné město zase zachránil všechny věže bran původního městského opevnění. Vysoké Mýto je tak jedno z mála českých měst, kterému se dochovaly v takové míře památky bohaté středověké historie.

Vysokomýtský Muzejní postilior

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Malou záhadou je ovšem přesné datum Šemberova narození. Pamětní deska na jeho rodném domě hlásá, že to bylo 21. března, matriční kniha narozených naopak udává 22. března a aby toho nebylo málo, pozdější opis rodného listu hovoří o 23. březnu. Pro historiky a muzejníky se ovšem zdá nejrelevantnější zdroj matriční kniha a proto se drží data narození 22. března 1807.

Ačkoliv je Šembera považován za největší vysokomýtskou osobnost, je dnes až s podivem, jak málo o něm místní veřejnost ví. Proto se muzeum rozhodlo začít s osvětou u těch nejmenších a navštěvovat školy s krátkou přednáškou o životě a díle A. V. Šembery. První z těchto přednášek se uskuteční na zdejším gymnáziu a to symbolicky v den Šemberových narození, tedy 22. března.

Nabízíme

- I Archeologické služby
- I Knihovni a badatelské služby
- I Komentované prohlídky expozic
- I Komentované prohlídky města
- I Workshopy pro školy i širokou veřejnost

www.muzeum-myto.cz

tel.: sekretariát 465 461 950, pokladna 465 461 952

Šemberův dům

krátkodobé výstavy, stálá expozice Vysoké Mýto světové, expozice Stratílek A.V. Šembery čp. 125. Otevřeno: úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin

Muzeum českého karosářství

Náměstí Přemysla Otakara II., čp. 96. Otevřeno: pondělí - neděle 9 - 17 hodin

Barokní areál ve Vraclavi

Vraclav čp. 5. Otevřeno červen, září a víkendech;
červenec, srpen úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin.

Organizace zřízená
Pardubickým krajem